

Strategie voor de aankoop van Covid-19-vaccins door Nederland

Samenvatting aankoopstrategie

- Nederland neemt naar rato van het bevolkingsaandeel (de 'pro rata') deel aan de contracten in het portfolio van de Europese Commissie, tenzij het wetenschappelijk adviespanel geleid door het RIVM een expliciet negatief advies over een kandidaat-vaccin aan de minister van VWS uitbrengt.
- Nederland koopt vaccins ten behoeve van alle inwoners van het Koninkrijk der Nederlanden, inclusief die woonachtig zijn in het Caribische deel van het Koninkrijk.
- Mocht Nederland als gevolg van deze aankoopstrategie over meer (toegelaten) vaccins of doses vaccin beschikken dan voor de bevolking van het Koninkrijk nodig, dan zullen instrumenten als doorverkoop aan andere Europese landen en donatie aan multilaterale organisaties t.b.v. kwetsbare landen [en/of in bilateraal verband aan kwetsbare landen] worden ingezet om de te grote voorraad doses vaccins weer te verkleinen.

Toelichting

Het coronavirus houdt Nederland, Europa en de wereld in zijn greep totdat een werkend vaccin is gevonden. Nadat een groep van vier landen, waaronder Nederland, een eerste deal over de levering van vaccins gesloten had, heeft de Europese Commissie een *EU Vaccins Strategie* uitgebracht. Deze notitie beschrijft de Nederlandse strategie voor de aankoop van vaccins.

Uitgangspunten voor het aankoopbeleid

- Alleen een goedwerkend vaccin maakt een einde aan de pandemie en zal de gevolgen voor volksgezondheid en economie en de grote onzekerheid die gepaard gaat met de huidige crisis, doen wegnemen. Een goedwerkend vaccin is dus van uitzonderlijk groot belang.
- Het aankopen van kandidaat-Covid-19-vaccins vindt in deze fase plaats met grote onzekerheid: het is op dit moment onbekend welke van de meer dan 200 kandidaat-vaccins of zelfs welk type vaccin straks succesvol zullen zijn en toegelaten zullen worden tot de Europese markt. Ook staat nog niet vast hoeveel verschillende vaccins en hoeveel doses van elk vaccin straks nodig zijn voor de Nederlandse bevolking. We moeten met 10% van de kennis nu 100% van de (aankoop)besluiten nemen.
- De aankoopstrategie staat los van de vaccinatiestrategie. Het aankopen vindt plaats op basis van de huidige inzichten en het aanbod door producenten; bij het daadwerkelijk vaccineren zal meer klinische informatie beschikbaar zijn die beslissend is voor de keuzes van vaccinatie (de vaccinatiestrategie). Wat je koopt, hoef je niet (allemaal) te gebruiken. Maar wat je niet koopt, kan je ook niet inzetten.
- Het is de verwachting dat de wederzijdse barmhartigheid tussen landen op de proef gesteld zal worden in de eerste fase dat een succesvol vaccin is gearriveerd. Schaarste regeert. Dat leert ook de ervaring met verzorgingsmiddelen uit de eerste fase van de coronacrisis.
- Het niet aankopen van een kansrijk kandidaat-vaccin waar andere Europese lidstaten wel over kunnen beschikken, als gevolg van een opt-out door Nederland, zou daarom een uitermate risicovolle strategie betekenen. Dat verandert op het moment dat dat gebeurt op basis van een nadrukkelijk negatief advies van het wetenschappelijk adviespanel geleid door het RIVM.
- Het is om deze redenen dat de Nederlandse aankoopstrategie nauw aansluit bij de EU Vaccins Strategie die erop is gericht een breed portfolio van kansrijke kandidaat-vaccins samen te stellen.

De portfolio-strategie van de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft op 17 juni 2020 zijn EU Vaccins Strategie uitgebracht. De kern van de strategie is dat de Commissie verantwoordelijk is voor de centrale aanbesteding van een breed portfolio van kansrijke kandidaat-Covid-19-vaccins ten behoeve van de lidstaten van de EU. Daartoe sluit de Commissie namens die lidstaten zogenoemde *Advance Purchase Agreements* (APA's) met producenten. Met dergelijke APA's worden risicodragende investeringen vanuit het Europese *Emergency Support Initiative*-budget gedaan om de productiecapaciteit in de EU op te schalen en levering van grote volumes vaccins voor de lidstaten te garanderen tegen aanvaardbare prijzen en voorwaarden. De Europese Commissie wordt in de onderhandelingen bijgestaan door het *Joint Negotiation Team* waarin de Commissie (DG Sante) en zeven lidstaten zijn vertegenwoordigd, waaronder Nederland. Daarnaast zijn alle 27 lidstaten van de Europese Unie vertegenwoordigd in de Steering Board.

Bij de samenstelling van het portfolio zijn de volgende drie criteria leidend:

1. **Wetenschappelijke kwaliteit** van een kandidaat-vaccin: wetenschappelijke experts van diverse JNT landen moeten het eens zijn over de potentie van een kandidaat-vaccin;
2. De **tijdige beschikbaarheid** van een kandidaat-vaccin tijdens de pandemische fase: het gaat nadrukkelijk om het vroegtijdig beschikbaar krijgen van grote hoeveelheden vaccin doses in 2020 en 2021, niet om de fase daarna waarin de pandemie teneinde is;
3. De **prijs** van een kandidaat-vaccin;
4. **Productie in de Europese Unie**: de EU onderhandelt met voorrang met partijen die het vaccin in de EU produceren en daar hun capaciteit willen opschalen.

Factoren die mede bepalend zijn, zijn de ervaring met en de betrouwbaarheid van de producent om vaccins te kunnen produceren en de mogelijkheden van de producent om de productie (in de EU) in korte tijd te kunnen opschalen tot honderden miljoenen vaccin doses. De producent moet bovendien geacht worden de benodigde hoeveelheden doses onder de wettelijk voorgeschreven wijze te kunnen produceren.

Om die reden heeft de Europese Commissie in zijn strategie vastgelegd prioriteit in de onderhandelingen te zullen geven aan het sluiten van contracten met producenten die

- a) Begonnen zijn of plannen hebben te beginnen met klinische tests in 2020;
- b) Over de expertise en capaciteit beschikken een succesvol vaccin te ontwikkelen; en
- c) Een bewezen capaciteit hebben om al in 2021 hoge volumes te produceren.

Bij de keuze van kansrijke kandidaat-vaccins wordt ten slotte ook gekeken naar voldoende spreiding onder de verschillende typen vaccins:

- a. virale vector;
- b. proteïne subunit;
- c. DNA/RNA, en
- d. geïnactiveerd virus.

Inzet Nederland bij de aankoop van Covid-19-vaccins

- Hiervoor zijn de uitgangspunten van het aankoopbeleid en van het portefeuilebeleid van de Europese Commissie geschetst. Als een van de grondleggers van dit centrale Europese aankoopbeleid gebaseerd op een breed portfolio, voelt Nederland een verantwoordelijkheid om dit proces te laten slagen en zo burgers uit Nederland, de EU en daarbuiten te beschermen tegen de gevolgen van de pandemie. Nederland is een actief lid van het JNT, stelt zich als betrouwbare partner op en opereert in overeenstemming met de bepalingen van het ESI-contract. Nederland onderhandelt niet zelfstandig met producenten buiten de EU-samenwerking om.

5.1.2a

- Nederland vraagt bij elk contract een advies aan het wetenschappelijk adviespanel geleid door het RIVM. Daarnaast wordt een juridische toets gedaan en dienen de uitgaven te passen binnen het daarvoor bestemde budget uit de eerste incidentele suppletoire begroting VWS 2020.
- Nederland levert een actieve bijdrage aan de beschikbaarheid van Covid-19-vaccins voor kwetsbare landen in de wereld. Daartoe heeft Nederland zich als onderdeel van Team Europe aangemeld bij het COVAX Initiatief. Nederland helpt kwetsbare landen met (1) financiële middelen, (2) expertise over aankopen van vaccins en (3) het doneren van vaccins.

Nederland kiest daarom voor de volgende aankoopstrategie:

- Nederland neemt naar rato van het bevolkingsaandeel (de 'pro rata') deel aan de contracten in de portfolio van de Europese Commissie, tenzij het wetenschappelijk adviespanel van het RIVM een expliciet negatief advies over een kandidaat-vaccins aan de minister van VWS uitbrengt.
- Nederland koopt vaccins ten behoeve van alle inwoners van het Koninkrijk der Nederlanden, inclusief die woonachtig zijn in het Caribische deel van het Koninkrijk.
- Mocht door deze aankoopstrategie uiteindelijk een overschot aan succesvolle vaccins ontstaan, dan zullen instrumenten als doorverkoop aan andere Europese landen en donatie aan multilaterale organisaties t.b.v. kwetsbare landen [en/of in bilateraal verband aan kwetsbare landen], worden ingezet om de als gevolg van het aankoopbeleid te grote voorraad vaccins weer te verkleinen.